„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
За Угарску, Србију Црну Гору и друге стране земље

на годину	К 34·—	46·—	дин.
на по године	К 17·—	23·50	„
на чет. год.	К 8·50	11.—	„

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова
Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској ул. бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 116 — У Новом Саду, у суботу 14. (27.) јуна 1914. — Година XXX.

КМЕТОДЕР.

Та је реч неки дан пала у босанско-херцеговачком сабору, па била од неописаног утиска, шта више била повод да је у сарајевском сабору дошло до оних призора, као пре неколико година у угарском сабору кад се клупе стале ломити, те и у Сарајеву неки посланици и представници владе стали бегати из саборнице.

Већ од дужега времена слабо се чуло о деловању босанско-херцеговачкога сабора. Тамо влада има своју саборску „радну снагу“, што ће рећи саборску већину, јер тамо кад се сложе муслимани и католици, они увек надгласају православну српску релативну већину.

То тако иде месецима, годинама, и зато један део српске православне интелигенције држи, да није ни вредно учествовати у таком сабору.

Неки дан је била у босанско-херцеговачком сабору на дневном реду расправа о тако званим *мерама и балталицима*, што спада у аграрно питање, те се тиче *кметова* и њиховога права на дрварину и попашу у шумама. Тај владин предлог није био лош, јер је требало оделити право кметова у шумама од дела шума и пашњака ерарских као и беговских шума.

Српски посланици живо су учествовали у тој расправи, хотећи што више олакшавати положај кметова, па су због тога стављали разне *исправке*. Те *посебне* исправке требало је председништво сабора по пословнику да стави на *посебно* гласање, али потпредседник *Сунарић* ставио је све те исправке *гутуре* на гласање, што је у српских посланика изазвало највеће огорчење, и онда се догодиле оне појаве, да су српски посланици појурили према естради председништва, а у том полупали и ограду и скамије, где је била земаљска влада. Али све ово није сметало Сунарићу, да је изрекао, да је владин законски предлог *примљен*.

Но међу тим је српски посланик др. *Ђорђе Лазаревић* држао значајан оптужни говор о том: шта се све ради са сиротим *кметовима* у Босни и Херцеговини, те *жигосао кметодере*, који упропашћују српски народ, па и муслиманске и католичке кметове. Кад ко прочита говор дра Лазаревића, то му се мора кожа да јежи. То је страшан, ужасан, положај кметова у Босни и Херцеговини. Па међу *посланицима* налази се баш такав један *кметодер*, те је на њега др. Лазаревић прстом указао да је то посланик др. *Катичић*. Др. Лазаревић жигосао је Катичића попут Цицерона, по оном: imo vero in senatum venit, то је оно, да је имао смелости да дође у сабор, па је др. Лазаревић рекао да је Катичићев *ортак* у кметодерству један још *већи господин*, кога је тек напослетку именовао, а тај господин да је главом: *потпредседник сабора др. Јово Сунарић*. Дакле потпредседник сабора и један знаменит члан сабора деле се у *кметодерству*, па са својим шпекулацијама упропашћују сиромашне сељаке, кметове. Др. Лазаревић уз навод имена споменуо је, да је др. Катичић уз дра Сунарића *упропастио* **500** кметовских фамилија, раскућио **два села**. Па ти кметодери иду по селима, те кавују сељацима, да су *они власт*, јер што они хоће, то *мора и власт*.

То су све појаве, које цивилизована Европа са великим чуђењем мора примити, тим више, што се догађају у оном делу европскога Истока, где је са Босном и Херцеговином наша монархија примила неку цивилизаторну мисију. Јасна је ствар, да све ове појаве стоје у вези са *нерешеним аграрним питањем*, које наша монархија за пуних **36** година од доба окупације није знала решити.

Ево баш недавно започела је на ново акција, да се бар делимично реши аграрно питање, а на чело те акције стао је познати *Данило Димовић* као вођа неке српске владине странке у Босни и Херцеговини. Наравно, чим је од стране владе одстрањен *облигаторан* откуп, а уведен факултативан, да је морало на све стране *запињати*. Па и акција Димовићева морала се у песку изгубити, Димовић *није* могао успети, да са *кметовима* бар неки *део камата* за откуп отпусти, па је читава Домовићева акција морала бити напуштена, што је уједно био и пораз сарајевске мусале. Босански министар *Билински* је сасвим отворено изјавио, да држава *нема новаца*, да место кметова плаћа камате на узајмљене своте за откуп.

Нама је таки испрва било јасно, да се са факултативним откупом *не може* решити аграрно питање у Босни и Херцеговини, јер се ни у другим деловима Европе у своје доба *није* тим начином решавало аграрно питање.

Са факултативним откупом отворена су широм врата *свима спекулацијама на штету кметова*. У погледу набаве новаца за откуп кметова отимале се банке у Будимпешти и у Бечу. Наравно, све то са изгледом на добре камате. Будимпештанске банке пружиле су капитале кметовима за њихов откуп, али наравно, чим кметови не испуне услове зајма, то онда следује утужба и оврха, па кметски посед дође у туђе руке. Али поред великих банака долазили су још и *кметодери*, да у Босни и Херцеговини са њиховим спекулацијама упропашћују кметове. Др. Лазаревић недавно је рекао, да су Катичић и Сунарић стотину хиљада заслужили са њиховим кметодерством. А то бива тако, да кад се кмет *са бегом* погоди за своту по *дунуму*, онда долазе кметодери, па понуде бегу *већу своту* за откуп, или изнађу другога бега, коме први бег прода своје чифчије, своје кметове, па онда овај се погађа *на ново* са овима за откуп, те сиромах кмет, да би задржао свој посед, мора да плати далеко већу своту за откуп него првобитну, за коју се погодио са својим бегом. Ту онда пропадају кметови, јер кад не могу да плате повишену цену откупа, продаје им се земља. А пошто су у Босни и Херцеговини, већина сељака Срби, то пропада српски народ. А какви су безочни бегови у сарајевском сабору, види се и по томе, што је неки дан један бег рекао дру Лазаревићу: «А шта ви ту нама говорите о аграру, наша је земља, ви сте од нас само *трпљени*.“ На то му је др. Лазаревић одговорио: „Ми вас трпимо **500** година, а сада не ћемо више да вас трпимо!“

Жалосне су то данашње прилике у Босни и Херцеговини. Српски народ тамо пропада, јер му влада није наклоњена, па нема ни најмање љубави према њему.

Влада не би смела трпети *кметодерство* у Босни и Херцеговини. Наравно да се са казненим законом не да ништа израдити, јер би се то, у колико се може доказати, могло највише квалифицирати као *лихварство*. Али би требало да се законом *забрани спекулативно посредовање између бегова и кметова*. Требало би да се кметови са својим бегом ради откупа *непосредно* споразуму.

Али наравно, да су сва та средства сасвим *немоћна*, док се у Босни и Херцеговини *главно* питање, *аграрно питање коренито не реши*.

Најновија *еруција* у босанско-херцеговачком сабору, кад се почело већ као пређе у угарском сабору — *скамије у саборници рушити*, требала би да служи као неки memento, као нека опомена босанској влади, да се боље брине за тамошњи српски народ.

Уређење автономије под комесаријатом.

Гроф Тиса, министар-председник, ево већ скоро девет месеци непрекидно преговара о нашој народно-црквеној автономији са епископатом, са српским посланицима на државном сабору и са срп. нар. самосталном странком, која »стоји у односу са режимом у Угарској.« Али никако да се укинута автономија успостави него видимо, да комесаријат и даље траје.

Управо и не говори се о успостави автономије, која је укинута, него се говори о *новој автономији*, која ће бити саграђена. И говори се о *избору патријарха*. Утисак је дакле тај, да је главно државној влади и меродавним факторима, у првом реду да се изврши избор патријарха још за време трајања комесаријата, па тек затим уређење автономије, али не оне старе незаконитим начином укинуте, него неке сасвим нове автономије, која до сад још не важи, која мора бити удешена према Синодалном Статуту, који није укинут, и према интенцијама државне владе. А на интересе српскога народа нико ни не мисли.

Ако идући сабор не састави таку нову автономију, која годи влади и епископату, биће одбачена и комесаријат ће, наравно, све дотле трајати, док сабор и народ не попусти. А лако је чекати владу и епископату под комесаријатом и 10 година, јер ће власт остати у њиховим рукама.

Ето, то је план, који се сковао против српског народа у митрополији карловачкој и против његових стечених права. Сад је само питање, да ли самостална странка тај план подупире или му се опире. Ми непрекидно питамо »Србобран«: шта је у ствари? А оданде се стереотипно одговара: »Странка се држи својег програма«. Али то није довољан одговор, јер ни у једном програму то питање није решено и не може бити решено, јер то није ствар програма, него је то ствар конкретног случаја, према којем се мора заузети положај.

Код тог питања управо смо се и разишли. Др. Михаило *Полит-Десанчић* у истој седници удружених странака — према захтеву Светозара *Прибићевића*: да самосталци добију саборску већину — донео је контра-предлог, да самосталци најпре израде успоставу *старе* народно-црквене автономије, па је тиме решено и питање већине. Али самосталци су већма волели иступити из народне заједнице, него то прихватити.

Је ли самостална странка, која »стоји у односу са режимом у Угарској«, заузела положај или није — то ми питамо »Србобран«, да нам јасно и гласно одговори? На то питање тражи цео српски народ у карловачкој митрополији одговора, јер то је сад актуелно и горуће питање.

Пристаје ли самостална странка на то, да се не успостави одмах стара автономија, као што је била, него да се под комесаријатом бира и патријарх и уређује нека нова, још непозната автономија, а комесаријат и даље да траје и лебди као Дамоклов мач над главом српског народа.

Арбанашка криза.

— Крајње очајање у Арбанији. —

У Бечу не ће још да верују, да је Пренк Биб Дода уништен, но већ и берлинске вести то потврђују. Тиме је уништена последња нада кнеза Вида, и ми смо већ јуче забележили, да се ради о другој амбасадорској конференцији у Лондону. Бечка је политика у Арбанији скраховала, и »Нова Сл. Преса« већ се одриче Вида. Тај је неморални лист уз Вида, чим се јави нека нада на побољшање његовог очајног стања; а чим нема никакве наде, лист га се одриче. Политика је, истина, безобзирна, но ово, што раде у Бечу, није више безобзирност, него неморал, којем равна нема. Бечки арбанашки посланик Суреја Бај *Флора* посредством „Арбанашке Кореспонденције“ апелује на Европу, да се прихвати Арбаније, која је у очајном стању; но боље би учинио, да се обрати грофу Берхтолду, јер је овај створио Арбанију.

Берлин, 12. јуна.

„Берлински Тагблат“ јавља из Драча, да је положај кеза Вида све мање одржив. Са свију страна долазе вести о поразу владиних трупа.

Изта лист јавља из Рима, да је трупа Пренк Биб Доде имала 4000 људи, који су делом потучени делом заробљени.

Беч, 12. јуна.

„Арбанашка Кореспонденција“ јавља, да ће ускоро доћи до борбе и пред Валоном.

Арбанашки посланик Суреја бај *Флора* посредством „Арбанашке Кореспонденције“ апелује на Европу, да се прихвати Арбаније, чије је стање очајно.

Позив на збор.

Да би се у *Вел. Бечкереку* и у околини што шири слојеви народа српског обавестили о томе, да су му *сва стечена и законом ујемчена аутономна права одузета* и да би Срби из Вел. Бечкерека и околине добили прилике, да у том питању заузму положај: Срби чланови *уједињених народних странака* из Вел. Бечкерека, Срп. Елемира, Срп. Итебеја, Модоша, Неузине, Орловата, Ботоша, Томашеваца, Перлеза, Идвора, Бегасентђурђа, Срп. Арадца, Иванде, Срп. Сент Мартона, Срп. Пардања сазивају

народни збор,

који ће се одржати **у Великом Бечкереку на Видов-дан у недељу 15. (28.) јуна** 1914. године по подне у 3 часа у порти св. успенске средварошке цркве.

На збору ће говорити изасланици уједињених народних странака; међу њима су опробани и признати борци за народна права.

Позивамо браћу Србе из места и са стране, да нам у што већем броју дођу на збор и договор, те да подигнемо глас у одбрану стечених народних права, јер ни један народ не може своја права изгубити, док их се сам не одрече.

У **Великом Бечкереку**, 5. (18.) јуна 1914. године.

Велики Бечкерек: Паја Поповић, умировљени учитељ, Вељко Ристић, др. Арон Пешић, др. Славко Жупански, др. Младен Панић, др. Миша Матић, др. Марко Недељковић, др. Светислав Степанов, Паја Нинков, Живко Ж. Терзин, Живојин Терзин, Јоца Бошковић, Тоша Ерцеган, Младен Винцанов, Драгутин Драгутиновић, Младен Богојевић, Јефта Вуков, Ђура Удицки, Милан Ранисављев, Емилијан Вуков, Велимир Леваић, Душан Воргић, Душан Стојшић, Ника Стојшић, Шандор Стојшић, Аца Стефановић, Светозар Угринов, Рада Димитријевић, Стева Леваић, Ђура Леваић, Мита и Милан Леваић, Стеван Мудрински, Шандор Свиларов, Милан Свиларов, Жива Вуков, Стева Несторов, Жива Ђурчин, Жива Миља, Љуба Попов, Обрад Попов, Стева Попов, Ђорђе Попов, Жива Владуђ, Милан Стојков, Цвета Мирч, Васа Попов, Жива Попов, Вељко и Петко Стојановић, Ђорђе Муц, Ђока Миља, Шандор Мирч, Ђурица Сележан, Шандор и Сава Козаков, Коста и Лаза Попов, Душан Несторов, Жива, Сава и Стева Стаић, Ђура Кадић, Душан Бранкован, Милорад Димитријевић, Милан Паркаић, Јоца Крижанов, Каменко Пиперски, Тоша Тошић, Никола Релић, Сава Флејсић, Мика Миља, Јова Славков, Обрад Славков, Душан и Коста Недић, Шандор Мађаров, Риста и Мика Ђурчин, Рада Мађаров, Жива Пурков, Богдан Топалов, Вељко Постин, Милан Турински, Стева и Милан Козловачки, Рада Аћин, Тома Цвејанов, Васа Стојанов, Глиша, Жива, Тоша и Ника Козловачки, Сава Недић, Рада Турински, Паја Соларов, Сава Попов, Лука Мошорински, Јоца Ерцеган, Јован Мартинов, Војин, Цвета и Жарко Мартинов, Жива и Ђока Иванов, Миливој Мартинов, Жива Недић, Мита, Цвета, Обрад и Душан Гардиновачки, Сава и Рада Мађаров, Жива Тошић, Светозар Велисављев, Жива Славков, Љубомир Пилићарски, Жива Козловачки, Васа Мирков, Рада Недић, Лаза Тодоров, Цвета Недић, Милош Милићев, Миливој Мошорински, Иван Јованов, Светозар Недић старији, Ђока Недић, Стева Козловачки, Драгутин Ђурчин, Цвета Козловачки, Миша Даић, Никола Грозданов, Ђока Мијатов, Вељко Козловачки, Јован Мирков, Војин Козловачки, Сава Мартинов, Коста Леваић, Ђура Вуков, Омер Табаков, Живанко Табаков, Живанко Аћин, Миливој Бербески, Паја Господиначки, Милан Момирски, Матеа Момирски, Ђока Миланов, Крста Крпучин, Цветко Ђурчин, Сима Аршинов, Коста Табачки, Илија Смедеревац, Јоца Ђурчин, Светозар Вуков старији, Влада Цацин, Душан Јесић, Ђурица Козловачки, Никола Гардиновачки, Миливој Гардиновачки, Пера Воргић, Мита Грозданов, Милан Воргић, Мита Вучковачки, Шандор Милин, Сава Милин, Драга Стајић, Милан Мошорински, Лаза Крунић, Сава Лазаров, Сима Радованчев, Пера Илић, Светозар Мартиновић, Миланко Куручки, Стева Куручки, Миливој Тодоров, Илија Грозданов, Душан Грозданов, Душан Гардиновачки, Младен Воргић, Ђока Воргић, Љуба Илијин, Жива Ђукић, Ђурица Земунски, Жива Ђукић, Кузма Радованчев, Неца Грозданов, Ђурица Ђукић, Душан Чобанов, Душан Банч, Жива Богданов, Рада Козловачки, Аца Гардиновачки, Жива Гардиновачки, Рада Гардиновачки, Милан Гардиновачки, Вељко Гардиновачки, Мита Гардиновачки, Јоца Гардиновачки, Цвета Цветков, Жива Стојшин, Светозар Мађаров, Игња Гардиновачки, Ђурица Радованчев, Светозар Радованчев, Ђурица Илијин, Гаца Гардиновачки, Паја Козловачки, Душан Гардиновачки, Жива Радованчев, Срета Босић, Влајко Ружић, Миша Драгошев, Ђока Козловачки, Војин Ђукић, Васа Вита, Шандор Ђуришић, Жива Станић, Жива Латовљев, Душан Латовљев, Никола Гаврилов, Милан Гардиновачки, Кузма Јовичин, Ђурица Велисављев, Ђурица Милин, Јоца Даић, Аца Козловачки, Стева Козловачки, Ђира Милин, Јоца Сенћански, Сима Сенћански, Мита Бакалов, Милан Бакалов, Војин Бакалов, Прока Куручки, Младен Чобанов, Љуба Нинков, Ђура Цветков, Гаца Мошорински, Стеван Думуљесков, Жива Чекрцин, Душан Лацков, Миша Лацков, Жива Несторов, Лаза Воргић, Душан Козловачки, Милан Радованчев, Манојло Радованчев, Жива Козловачки, Милош Гардиновачки, Ђура Гербош, Јоца Драгошев, Миша Воргић, Жива Милин, Јова Радованчев, Војин Радованчев, Мија Мошорински, Миливој Мошорински, Милош Петрић, Жива Воргић, Јова Воргић, Ника Мошорински, Жива Воргић мл., Сава Воргић, Цвета Куручки, Ђурица Грозданов, Никола Миланов, Макса Радић, Миливој Воргић, Цвета Воргић, Лаза Анђелов, Ђура Турински, Велимир Тешин, Стева Воргић, Лаза Воргић, Милан Драгошев, Душан Драгошев, Жива Куручки, Ника Велисављев, Милан Радованчев, Ђура Радованчев, Пера Лалић, Стева Лалић, Милан Габоров, Гаца Гардиновачки, Рада Гардиновачки, Аца Девић, Ђока Недић, Никола Радованчев, Жива Чобанов, Аца Чобанов, Иван Срданов, Никола Мађаров, Милан Бештански, Васа Мунћанов, Рада Воргић, Жива Манојлов, Алекса Флорин, Рада Чобанов, Шандор Радованчев, Јефта Чобанов, Мита Ђукић, Милан Николин, Душан Николин, Рада Несторов, Таца Турински, Платон Турински, Мита Козловачки, Жива Гардиновачки, Милан Максимчев, Душан Несторов, Ђура Максимчев, Миливој Ђукић, Пера Муц, Младен Ламбрић, Стеван Ламбрић, Љуба Тошков, Светозар Кирћански, Матеја Ламбрић, Јоца Раданов, Адам Барјактаровић, Душан Паунов, Јован Грујин, Ђура Петровић, Жарко Паркаић, Милан Несторов, Војин Гардиновачки, Пера Ерски, Тома Ердељан, Јоца Глигоров, Радован Ђурчин, Душан Икић, Сава Ђаковачки, Данило Кирћански, Мита Вујин, Душан Веконић, Сава Дојков, Мита Грујић, Стева М. Лончаров, Александар Јовановић, Сима Стаић, Емил Николић, Ђурица Турински, Жива Табаков, Сава Рацков, Лука Радованчев, Душан Милин, Иван Недић, Миладин Ђурчин, Младен Ђурчин, Стеван Ђурчин, Лаза Јанкахидац, Илија Цвејић, Пера Цвејић, Жива Цвејић, Ђура Цвејић, Младен Цвејић, Жива Лазић, Рада Цвејић, Стева Лазић, Милан Јанкахидац, Лазар Цветков, Јоца Ђурчин, Жива Грубачки, Милан Грујић, Душан Нићетин, Стеван Пиварски, Стева Ерски, Жива Анђелов, Цветко Ђураков, Маша Табачки, Јоца Цвејић, Душан Цвејић, Марко Цвејић.

Српски Елемир: Правдољуб Предић учитељ, Богдан Поповић, Светозар Лакатуш, Обрад Суботин, Стеван Јовановић, Иван Купусаровић, Обрад Јанков, Срећко Петканић, Младен Јанков, Панта Поучки, Паја Радишић, Велимир Јанков, Ненад Петканић, Лаза Мијатов, Богољуб Михајлов, Ранко Миланков, Душан Еремић, Ђока Михајлов, Младен Рашков, Пера Попов Тапавички, Ђура Попов, Бранко Булић, Милутин Перин, Рада Топалов, Вељко Цукић, Јоца Петров, Жива Михајлов Савин, Ђурица Михајлов Савин, Ђурица Михајлов Миланов, Нова Топалов, Паја Цукић, Жива Суботин, Богдан Перин, Душан Димитријевић, Омер Давидовац, Милан Поучки, Рада Петров, Љуба Гладић, Обрад Еремић, Драга Миланков, Божа Миланков, Шандор Гладић, Жива Димитријевић, Јоца Малешев, Жива Поучки, Живан Попов, Лаза Соларов, Глиша Соларов, Жива Петканић, Душан Поучки, Рада Михајлов, Васа Соларов, Душан Петканић Срећков, Љуба Малешев, Секула Хорнаков, Жива Еремић, Љубомир Хорнаков, Ђура Поучки Пајон, Младен Еремић, Сава Михајлов, Веселин Поучки, Рада Станков, Душан Топалов, Риста Радишић, Тома Поучки, Милан Петров, Боривој Суботин, Јова Лакатуш, Жива Гладић, Жива Петров, Мита Топалов, Љубомир Величков, Славко Суботин, Чеда Суботин, Паја Попов, Живојин Давидовац, Ранко Петров, Чеда Цукић, Јоца Перин, Жива Еремић, Богдан Ђукић, Сима Крајнов, Душан Ранков, Секула Михајлов, Кузман Еремић, Миланко Миланков, Миладин Тапавички, Боћа Тапавички, Обрад Михајлов, Вељко Крајнов, Миша Радишић, Влада Радишић, Бранко Крајнов, Драга Крајнов, Љуба Цукић, Веса Цукић, Шандор Адамов, Душан Михајлов, Душан Петканић, Рада Рашков, Младен Станков, Добра Петров, Шандор Ранков, Васа Лукин, Божа Цукић, Рада Рашков Пантин, Жива Исаков, Живко Тапавички, Рада Михајлов, Жива Лакатуш, Илија Исаков, Паја Суботин, Жива Михајлов Стевин, Душан Тапавички, Жива Тапавички, Андрија Крајнов, Шандор Топалов, Јоца Топалов, Милош Видрић.

Српски Ишебеј: Јереј Стеван П. Секулић, Спира Баић, Велимир Раић, Лаза Радосављевић, Д. Грбић, Миливој Мијатов, Тодор Павловић, Милорад Мештеровић, Марко Михајлов, Стева Пејачки, Мита Црњански, Мита Ђаковачки, Ђока Бранкован, Пера Пандуров, Мира Хајош, Жива Радин, Стева Раић Велики, Ђока Маринков, Виктор Мошорински, Милош Станков, Милош Пушкаш, Пера Рајић, Стева Радловачки, Пера Омаљев, Арса Дабић, Филип Станков, Жива Глигорин, Вељко Стоин, Жива Пејачки, Ара Милованов, Иван Раић, Велимир Станков, Милан Станков.

Српска Неузина: Пера М. Поповић, Паја Поповић, Жива Козловачки, Јоца Остојин, Лаза Рашков, Ђока Радојчин, Миливој Николић, Лазар Миланов, Милин Миланов, Ђока Милин, Лаза Милин, Шандор Милин, Коста Белић, Ђура Белић, Душан Весин, Мита Бађанац, Милан Николић, Паја Сегијин, Милош Цвејин, Милорад Рашков, Драгомир Николић, Дина Годочев, Жива Весин, Дамјан Годочев, Милан Паприш, Цветко Николић, Дамјан Николић, Мита Николић, Лаза Кнежевић, Пера Пајин, Стеван Радојчин, Душан Стајић, Иса Стајић, Чеда Стајић, Коста Стајић, Арса Попов, Жива Станков.

Орловаш: Јереј Василије Брашован парох, Стеван Субић, Ђока Радосављев, Љуба Андрејин, Миливој Живков, Светозар Предић, Гаја Микља, Жива Констадинов, Обрад Мургин, Мија Васиљев, Милош Живанов, Влада Живанов, Милан Петров, Миливој Дамјанов, Алекса Тараиć, Пера Чокић, Тома Иванов, Љуба Вуков, Душан Радосављев, Јаша Недељков, Влада Остојин, Светозар Остојин, Милош Станић, Пера Мургић, Макса Микља, Гена Соколов, Драгутин Живков, Жива Чокић, Сава Андрејин, Урош Росуљ, Сима Чокић, Рада Радичев, Ника Чарновић, Рада Шијаков, Миша Шијаков, Милан Станков, Коста Станић, Рада Јаношев, Милан Мишков, Гаца Крунић, Иса Радов, Миливој Војнов, Влада Тодоров, Стева Живков, Љуба Ђурчинов, Рада Милин, Жива Величков, Вељко Зорић, Љуба Чокић, Ђока Остојин, Љуба Остојин, Жива Антуљесков, Влада Вулић, Иван Попадић, Светозар Гаврилов, Стеван Недељков, Душан Васиљов, Жива Шијаков, Јефта Јованов, Васа Милутин Субић, Жива Величков, Стева Свирчев, Јоца Предин, Светозар Нинков, Стеван Петровачки, Пера Радосављев.

Ботош: Светозар Убавић, Мита Димић, Мита Ђончикин, Стеван Симин, Сава Недељков, Паја Величков, Урош Ђуришић

ЛИСТАК.

Léon de Tinseau:

ВОЈВОДА.

— *Приповешка.* —

(Свршетак)

Мадмоазела Анријета, не разазнајући се много у монденим скандалним аферама, није дабогме знала, да је Едон променио име те се по аристократским лествама попео на више. Одушевљено је изјавила, да одобрава његов поступак; али ја мислим, да је она управо задовољна била само с тога, што се Едон није тукао ради женске.. наравно друге женске, не ње.

Па онда се њих двоје разговарали о мање озбиљним и јуначким темама те је Анријета причала, како је њезин отац умро пре пола године, а Едон за то није знао, јер од дужег времена амо он сиромак није одлазио толико у друштво адвоката, колико у друштво кајишара, који, као што је познато, никад не умиру.

Даље је Едон дознао и то, да Анријета живи прилично повучено. Око ње су вазда или ова постарија женска или њен тутор, неки њен стари, подаграсти стриц, ради којег је лечника хтела да конзултира. Читалац ће ми радо поверовати, да се о идућој соареји код бележника Естивалијера међу гостима затекао и наш војвода. Анријета је новог дошљака свом стрицу приказала као господина de Kercado а младић се стидео, да исправи ту забуну. Показао се, какав је на дну душе остао вазда, као једноставан, мио младић, који се допадао свем свету па не најмање млађаној домаћици. Не сме се прећутати, да се Едон по свом хвале вредном обичају раније распитао за имање лепе девојане и да је веома угодно био изненађен оним, што је чуо, наиме да мираз лепог сирочета износи до два милијона франака.

Шта се десило даље, лако је погодити, Едон није тајио своје намере а на то су га гонила два најјача осећаја, која по изреци неког великог песника у човечјем животу значе много, наиме глад и љубав. Анријету је он љубио искрено а с друге се стране злопатио све то већма. Тутор је сасвим био за њега, она постарија дама, у пркос својим белим власима још једнако романтична мадама Vernet, обожавала је младог Бретонца а Анријета га је свакад дочекивала тако љубазно, да се никако није могло рећи, е је то само с тога, што је лепо васпитана.

Кад је на тај начин терен довољно био приуготовљен, сложише се Едон и Анатол у томе, да ваља јуришати. Већ на неколико недеља пре тога увео је био Едон свог пријатеља у бележников дом.

Једног ће лепог дана Анатол у старог бележника запросити руку његове синовице.

После првих уводних речи прекине га тутор:

— Господине бароне, не бих био искрен, кад бих рекао, да овај корак нисам очекивао. Што се тиче мог пристанка, тај вреди тек у другој линији а сасвим зависи од одлуке моје синовице, која је пунолетна те слободно може располагати собом и својим иметком. Што се тиче мираза њена, она има ренту од 100.000 лира...

Анатол одмахне обема рукама.

— Нека је далеко од мене већ и сама помисао, да у ово идеално питање увлачимо дискусију о новцу. Али мој Вам је пријатељ прећутао нешто, што ће код госпођице Анријете говорити у његову корист можда више, него новац. Шта бисте Ви рекли на то, кад бисте постали стриц једне војвоткиње?

То рекавши, покаже бележнику у пуној форми ваљану племствену исправу, коју је и у генеалогији неискусан човек без по муке могао одгонетнути. Бележник пажљиво прочита диплому, стави још неколика кратка питања, која му разјаснише постанак тог помпезног пергамента, па се онда дигне достојанствено а лице му дође некако круто.

— Изволите рећи господину војводи, да ћу му што пре доставити одговор моје синовице.

Тај је одговор стигао већ сутрадан у јутро. Анатол је баш био код свог пријатеља, кад је коморник унео писмо.

— Добри стари бакоња није те пустио, дуго да чекаш! рече Анатол. Зацело твоја будућа хоће што пре да постане војвоткиња. Де читај, да чујемо!

Писмо је гласило:

„Господину војводи H...

Моја би синовица била пристала, да се назове мадама de Kercado, под којим смо Вас именом често имали срећу дочекати и у нашем дому. Но како је она васпитана једноставно те сачувала поштовање према извесним традицијама, којима се у нашој породици придаје можда претерана вредност, то мисли да није позвана, да носи титулу, која би јој могла нанети сличних коментара, као што су били они, чију сте пакост Ви искусили на себи.

Примите, господине војводо, уверење о мом... и т. д. и т. д.

* * *

Од тада је »војвода« мртав и сахрањен; али млад сержан поморске пешадије, који је исти истоветни он, здрав је и весео, колико то може бити у врелој клими у Дахомеју. У осталом има пред собом само још годину дана службе па већ са чежњом помишља на време, кад ће се вратити у Париз.

Што се тиче госпођице Анријете, она као да пати од неке потајне туге; живи сасвим повучено и јогунасто је до сад одбила све просиоце. Но ми можемо читаоцу одати, да чека неког покајног грешника, наравно ако овај умакне дахомејским амазонкама, које су, као што је познато, веома опасне.

С француског.

Душан Николић, Паја Николић, Мија Натарош, Стева Ђуришић, Милан Михајловић, Младен Бечејац, Љуба Грујин, Миља Недељков, Коста Орестовић, Светозар Попов, Стеван Јуришић Пајин, Шандор Ђукић, Пера Сремац, Пера Проданов, Илија Црњански, Жива Адамов, Васа Костић. Милан Стефанов.

Томашевац: Милош Милићев, Лаза Чобанин, Мита Чобанин, Миливој Жарков, Стеван Сукнаров, Љуба Станков, Љуба Новаков, Жива Каленовић, Арса Бировљев, Лаза Стојадинов, Рада Царевић, Љуба Вијатов, Макса Јагодић, Душан Лалић, Милан Илић, Еремиа Глишић, Лазар Ђурђев, Жива Трнков, Милан Николић. Пера Николић, Владимир Урошев, Стеван Стојадинов, Аца Владисављев, Тома Вељко, Жива Пујић, Стеван Пујић, Стеван Лалић, Ђока Романов, Коста Романов, Тома Радивојев, Жива Новаков, Арса Новаков, Светозар Могин, Паја Одаџија, Мита Сијатов, Арса Новаков мл, Стеван Лазаров, Рада Латић, Јоца Бировљев, Жива Ерцеговац, Милан Кораћев, Неца Јефтић, Жива Јефтић, Мита Витомиров, Тоша Витомиров, Лаза Витомиров, Стеван Цвејин, Милош Зорњанац, Мита Николић, Душан Николић, Васа Ановић, Жива Ановић, Бранко Ановић, Душан Јанковић, Коста Јанковић, Влада Милићев, Влада Ђурчин, Лаза Живојнов, Аца Ановић, Живан Молдованов, Милан Стефановић, Пера Божидаров, Душан Латић, Кузма Милованов, Жива Зврјанац, Сава Мијатов, Рада Живојнов, Стева Станков, Гена Икић, Арса Икић, Влада Сукнаров, Влајко Стојадинов, Коста Јанковић трговац, Жива Букерић, Јован Ановић, Илија Витомиров.

Перлез: Милан Георгиевић, др. Павле Грчић, Коча Поповић, Коста Ракић, Ђорђе С. Биложан, Гена Терзић, Макса Терзић, Милош Падејски, Стојан Стакић, Ђока Нанић.

Идвор: Гавра Теодоровић, Илија Олћан, Илија Вуков, Тића Пупин, Паја Шувак, Жива Живанов, Јаша Тешин, Душан Белић, Милан Форцић, Марко Закић, Милош Вулетин, Миша Јованац, Мита Капунски, Љуба Живанов, Жива Закић, Ђока Николић, Тима Жарков, Стева Лукин, Сава Девић, Ђока Терзић, Љуба Филиповић, Васа Филиповић, Ђока Гановац, Гаја Ивковић, Светозар Мошоринац, Јефта Стојанац, Тима Капунац, Милан Капунац, Душан Вулетин, Паја Субица, Влада Глоговац.

Бегасенђурађ: Тома Бечејски, Чедомир, Бољац, Аца Катић, Никола Туцић, Сава Молдован, Стева Горин, Душан Крецуљ, Жарко Марков, Вељко Марков, Мија Марков, Емилијан Бокшан, Васа Бокшан, Љуба Бечејац, Жива Лацков, Влада Гранић, Велислав Гранић, Сима Туцић, Паја Туцић, Лаза Туцић, Јаша Крецуљ, Стева Крецуљ, Илија Крецуљ, Ђока Маринков, Радивој Богданов, Чеда Степанов, Андрија Пиперски, Миливој Катић, Ђока Крецуљ, Велислав Гранић, Стеван Радловачки, Милан Рељин.

Српски Арадац: Марко Срданов, Живојин Грујић, Никола Ристин, Никола Ненин, Васа Попов, Јоца Томин, Мита Мујнов, Душан Кирћански, Илија Никин, Лаза Ненин, Обрад Адамов, Гига Марјанов, Жарко Марјанов, Жива Бојанић, Жива Перин.

Српски Сентмартон: Михајло Предић учитељ, Светозар Глишић, Васа Васиљевић, Сергија Грубачки, Паја Бугарски. Макса Мишковић, Тимотије Гомилин, Жива Мијатов, Ђока Сиротановић, Коста Курјачки, Милош Лујанов, Иван Париводић учитељ, Мита Бађин, Светозар Мијатов, Влада Паунић, Мата Тодоровић.

Иванда: Алимпије Перинац, Жива Николин, Иса Перинац, Андрија Перинац, Таца Перинац, Крста Перинац, Милан Перинац, Стеван Фењац, Новак Николин, Жива Рајић, Аца Фењац, Пера Милованов, Ћира Матић, Рада Благојев, Цвеја Павлов, Сава Шешин, Сава Аћимовац, Адам Милованов, Велизар Благојев, Чеда Станоје, Ласа Лазић, Рада Ракић, Лека Бузар, Милан Инкић, Мирко Јовин, Урош Богић, Ђурица Милованов, Миливој Перин, Лека Перинац, Тима Перинац, Жива Перинац, Обрад Перинац, Чеда Бузар, Душан Бузар, Милан Лукић.

Пардањ: Лаза Никић, Маринко Недељковић, Милан Лазић, Душан Соврић, Милан Лукић, Милан Лукић мл., Аркадије Живков, Сима Недељков, Шандор Живков, Живојин Лукић, Миливој Тодоров, Јоца Костин, Паја Лукић, Стева Павлов, Миша Стефанов, Јоца Мали, Симеон Живанов, Пера Костин, Јоца Лукић, Васа Костин, Ђура Радосав, Мита Лазаров, Иса Лукић, Вета Живанов, Иса Веселинов, Андрија Грујић, Душан Недељков, Ранко Адамов, Ђока Радосав, Милош Живанов, Иван Максимов, Миша Лукић, Јоца Мали, Тоша Милићев. Иван Стеванов, Тана Којић, Душан Попадић, Жива Војнов, Мита Максимов, Тоша Шнајдеров, Стеван Влајковић, Стева Радосав, Вета Веселинов, Паја Недељков, Михајло Којић.

Грчка и бугарска војска.

— Занимиви податци о најновијој грчкој и бугарској војној организацији. —

Пре балканског рата грчка војска је имала четири дивизије, или за време мобилизације осам. Данас већ има у миру једанаест дивизија, а тај ће се број попети ускоро на осамнаест.

Број пешачких пукова попео се од 12 на 42 а пољска артиљерија, која се првобитно састојала од 4 пука, сад се постепено развила до 11 пукова, а доцније ће их бити осамнаест.

Према новом закону *у случају рата моћи ће Грчка да избаци 470.000 људи.* Рекрутни контингенат попео се од 13.000 на 30.000.

У бугарском Собрању је министар војни поднео нов законски пројекат о устројству војске. Војска ће у мирно доба имати: 40 пешадиских пукова са по три батаљона, сваки батаљон по четири чете. Сваки пук имаће по пола митраљеског и пола тренског одељења. Осим тега за осигурање границе имаће и неколико пограничних чета.

Дивизија ће бити десет, свака са по четири пука од две бригаде.

Коњичких пукова имаће једанаест, са по четири ескадрона у два дивизиона. Сваки пук имаће по једно митраљеско, једно тренско и једно пионирско одељење. Ствара се и једна коњичка школа, једна ветеринарна подофицирска школа и два ремонтна депоа.

Пољска артиљерија састоји се из десет пукова, свака пук из три одељења, свако одељење из две батерије. У три пука заведено је по једно хаубично одељење, свако са три батерије. Коњичка артиљерија има две батерије.

Брдска артиљерија имаће три пука, од којих ће сваки имати три одељења, свако одељење по четири друга одељења, а свако од ових одељења по две батерије. Градска артиљерија имаће три батаљона, од којих је сваки подељен на три групе.

Инжињерске трупе су овако састављене: 5 пионирских батаљона, са по четири пионирске, једном телеграфском и једном понтонском четом; један поштански батаљон са три телеграфске и три железничке чете; један телеграфски батаљон са три телеграфске чете и једном четом за безжичну телеграфију; један технички батаљон са једном аутомобилском, једном рефлекторском, једном аеропланском четом; један понтонски батаљон са три понтонске чете; једна инжињерска радионица и један инжињерски генерални депо.

Војне инспекције остају три, као и до сада.

Још о збору удружених срп. нар. странака у Меленцима.

Овде су неки »Српстваши« почели телалити, да и сам »Браник« не одобрава, што се народни зборови одржавају, јер о меленачком збору ни једне речице није донео, а и сам др. *Малешевић* није на збору учествовао, те с тога да ни није био збор заједнички, него само радикалски. Молим славно уредништво, да о истом збору донесе, иако накнадно, неколико речи. (Ми смо међутим донели већ један извештај о меленачком збору те су тиме *подрепашки злогуци* утерани у лаж. А др. *Малешевић* је био *оболео* те га је **само болест спречила**, да не учествује на меленачком збору. Др. Малешевић је морао да се подвргне *операцији*, но ако Бог да он ће *ма и завијен* ићи на в.-бечкеречки народни збор, камо ће се слећи цвет српског народа. — Ур. „Бр.")

Збор је одиста био величанствен. Већ одмах после подне почео се народ искупљати. Искупило се које овдашњих, које из околине преко две хиљаде душа. Очекивали су своје говорнике, који су железницом долазили. До тридесет каруца је изишло пред њих. Кад су стигли, поздрављени су са највећим одушевљењем и усклицима: „Живела народна слога!" Здраво нам је жао било, да нисмо видели ми либерали свога одличног првака дра Стевана *Малешевића*, који нас је доцније са својим брзојавом донекле утешио. Одмах да дамо обележје *народној слови*, изабрати су уз највеће одушевљење за председника госп. Милан *Маркуш*, члан либералне и госп. Светозар *Николић*, члан радикалне странке. *Народ је бурно клицао*: **»Живела народна слога!"**, када је видела ова два наша старија борца, где се раме уз раме боре за народна права. За перовође изабрата су овдашња два млада учитеља: Госп. Бранко *Радуловић* и госп. Милан *Ракић*. Председник господин Милан *Маркуш* отворио је збор. Приказао је као изасланика власти госп. Косту *Јанковића*, овдашњег бележника. Замолио је народ, да мирно саслуша своје говорнике, који нису жалили труда овамо доћи, кад је ред, да се за народна права боре. Први је узео реч госп. Ника *Николић*, наш млади Бата. Ово му је био први говор пред искупљеним народом. Он нас је одиста изненадио. Говорио је о безакоњима мунговске владе и о Србима посланицима, који седе у мунговској странци те тиме и они помажу само она безакоња, која нам иста влада чини. Споменуо је, да се народ не ће повести за „Србобраном", који сада сеје раздор и свађу међу народ.

Као други говорник био је преч госп. прота Милутин *Јакшић*. Између осталог изнео је, да је и сам »Србобран" похвалио новосадску црквену општину, што је протестовала против Синодалног Статута. Врло добро је приметио, када је казао, да не споразум са владом, него само народна одлучност може да спасе народну автономију и само онај народ, који има у себи вере, тај ће и победити.

Г. др. Иван *Веселиновић* приказао је народу наше првосвештенике и црквене достојнике, који не воде бриге о своме народу, него траже само богатство и приходе, али народ ће се и даље борити за своја права и не ће клонути духом. А онај народ, који се за правду бори, мора и победити.

Затим је г. Мата *Косовац* говорио о историји наше народне црквене автономије. Казао је, да деведесет калуђера уживају до 90 хиљада јутара земље и није им доста.

Говорили су још г. г. Мита *Клицин* и др. Жарко *Јакшић*, који су критиковали владину странку и казали, да је читава њихова политика баш највише против нас Срба уперена. Др. Жарко *Јакшић*, осуђујући владу, рекао је, да док данашња влада на Албанију троши милијоне, дотле како ми Срби, тако исто и наша браћа Мађари морају да се селе у Америку и тамо себи лебац зарађују.

Затим је Ника *Николић* поднео одлуку коју је народ једнодушно примио. Затим су прочитане поздравне депеше дра Стевана *Малешевића* из Новога Сада и дра Славка *Жупанског* из Великог Бечкерека. На завршетку г. Милан *Маркуш* захвалио се говорницима на њиховом доласку и захвалио се народу, што се у тако лепом броју искупио и позвао га да се не да ни од ког збунити, него нека у слози и љубави у народној борби и даље издржи. Са усклицима: „Живела народна слога! Живеле удружене народне странке!« народ се у највећем одушевљењу разишао са уверењем да мора победити.

Један Меленчанин.

НОВИ САД, 13. јуна 1914.

— Терор Светозара Прибићевића. Угледни и врло добро обавештени загребачки лист „Народно Јединство" јавља, како је Светозар *Прибићевић*, забранио организованим присташама самосталне странке читање и претплаћивање „Народног Јединства".

Сад разумемо, зашто се у равноме Срему јавио покрет међу самосталским сељацима за оснивање „граничарске странке"; разумемо појаву отпора међу самосталском интелигенцијом против Прибићевића, јасно нам је мицање честитога Јове Бањанина из »Србобрана«, и сад тек потпуно схваћамо врло малом кругу познате, горке сузе покојног, честитог Буда . . .

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

— Вести о абдикацији краља Петра. Због прокламације краља Петра, којом привремено преноси власт на престолонаследника Александра, рашириле су се вести о абдикацији краља Петра. Београдски је пресбиро те вести јуче *демантовао*. Према том отпадају и све комбинације, које су избиле поводом тих гласова.

ВЕСТИ ИЗ МЕСТА И ИЗ НАРОДА.

Нови Сад, 12. јуна 1914

— Велики концерат чланова загребачке опере. Како смо већ јавили, биће овај концерат у недељу 15. (28) о. м. На овом месту спомињемо гђицу Миру *Корошец*, која је својим досадашњим приказима у Бечу, Бајрајту, где је била ангажована специјално за Вагнерове опере, па у Хамбургу постигла ванредни успех.

Госп. Звонимир *Стрмац*, симпатични тенор загребачке опере и новоангажовани члан Residenz-Theater-а у Дражђанима (Дрездену), стекао је такође врло леп уметнички углед и свуда је био врло симпатично примљен.

А шта да кажемо о красној субретској Ирми *Полаковој*, која је већ дуги низ година љубимац загребачке публике и освја гледаоца при првом иступу. Темперамент, красна и дубоко смишљена игра, красан глас велике су особине ове у истину прве силе загребачке опере.

А *Вушковић*? Сувишно је и говорити, доста га је погледати па да му се човек диви.

Ту је још симпатични баритон *Буковски* са красном школом, прецизним певањем, па *Ловшинска*, наследница Маје де Штроци у красним колоратурама.

Све ове силе обећавају уметничко уживање у правом смислу те речи, па када додамо и *племениту сврху* овога концерта, од кога **иде чист приход фонду Св. Саве и хрватској школи у Трсту**, оправдана је нада, да *Нови Сад не ће заостати за осталим нашим градовима*, где исти уметници имају огромне успехе.

Програм овога концерта је одиста *уметнички*, јер садржи ове пијесе: 1. Лехар: Песма рукавици из оперете »Луксенбушки гроф«, пева г. Звонимир *Стрмац*. 2. а) Дворжак: Арија из опере „Русалка", пева гђа Ирма *Полак*. б) Пучини: Арија из опере „Madame Butterfly", пева гђа Ирма *Полак*. 3. Глинка: Арија из опере »Живот за царя«, пева г. Марко *Вушковић*. 4. Р. Вагнер: Арија из опере „Валкира", пева госпођица Мира *Корошец*. 5. Верди: Арија из опере „Травиата", пева гђица Хелена *Ловчинска*. Одмор. 6. а) Штраус: Дует из оперете „Барун Циганин", певл гђа Ирма *Полак* и г. Звонимир *Стрмац*. б) Фал: Дует из оперете: „Долар принцеса", пева гђа Ирма *Полак* и г. Звонимир *Стрмац*. 7. Leoncavallo: Дует Неде и Силвиа из опете »Pagliacci«, пева госпођа Ирма *Полак* и г. Марко *Вушковић*. 8. Чајковски: Арија из опере „ЕвгенијеАњегин", пева г. Марко *Вушковић*. 9. а) Недбал: Дует из оперете „Пољска крв", пева гђа Ирма *Полак* и г. Звонимир *Стрмац*. б) Лехар: Дует из оперете: „Луксенбуршки гроф", пева гђа Ирма *Полак* и г. Звонимир *Стрмац*. 10 Лисински: Арија из опере „Porin", пева г. Марко *Вушковић*.

— Српским учитељима. Ристо *Мисиша* учитељ у *Сарајеву*, издао је збирку патриотских песама за декламовање о испитима под насловом *„Косовски освешници«*. У тој су књизи сабране најлепше песме наших млађих књижевника, испеваних у славу непобедног српског оружја, те је књига веома подесна за награде о школским испитима. Износи четири штампана табака, а цена јој је само 70 пара, ако се поручи барем 10 комада и пошаље 7 Круна унапред. Новац и наруџбе на: *Ристо Мисиша, српски учитељ — Сарајево.*

— Девојачко Васпиталиште Св. Мајка Ангелина (Budapest, IV. Váci utca 63. II. em.) на захтев родитеља, шаље проспекте и даје обавештаје у погледу примања питомица за школ. годину 1914/15. **230 16 90**

НОВОСТИ СА СТРАНЕ.

— Због романа у пензију. За време балканске кризе и неуспеха Берхтолдових у иностраној политици аустро-угарске монархије, велику сензацију је начинио

немачки роман под насловом »Quo vadis, Austria?« („Камо идеш, Аустрijo?“). У том роману је изнесено пуно немилих ствари о нашој војној влади, о приликама у аустро-угарској војсци и т. д. Роман је заплењен па су почели трагати за писцем и ту се испоставило, да се под псевдонимом скрива потпоручник ц. и кр. 54. пешадијског пука *Сиберг*. Потпоручника су после спроведене истраге сада бацили у пензију.

— **Песник убица.** Из Атине јављају, да је опште омиљени грчки песник *Хулисапис* на улици четири пута пукао из револвера на песника *Скитиса*, па кад је овај пао, убица му притрчи и докоље га ножем. Скитис је на месту умро. Хулусаписа су ухватили. Тај догађај је изазвао огромну узрујаност. Атински телеграм не наводи узрок том убиству.

— **Штрајк писмоноша у Паризу.** У Паризу је избио штрајк писмоноша, но брзо се утишао, јер је министар пошта обећао да ће примити њихове делегате.

— **Експлозија једне фабрике.** У једној фабрици целулозе у Москви, у близини Тиганског затвора догодила се једна страшна експлозија, која је целу фабричку зграду завила у море пламена. Међу радницима настала је паника, пошто многи у општем метежу нису могли наћи излаз.

До сада је из тек делимично погашених рушевина извађено четири мртва радника. Шеснаест лица је пламеновима смртно повређено. Држи се да је при овој катастрофи нашло смрт укупно 50 радника.

НОВИЈЕ.

Трст, 12. јуна. Ноћас је овде дошло до *туче између Словенаца и Немаца*. Три особе је ножем рањено у главу.

Берлин, 12. јуна. По вестима „Берлинер Тагеблата“ из *Драча*, **положај арбанског кнеза Вилхелма постаје све више неодржим**. Са свих страна стижу *црне вести*. У Берату су два топа пала устаницима у руке.

Истом листу јављају из Рима: Потврђује се, да су трупе *Пренк Биб Доде*, које бројаху 4000 људи, делом *уништене*, делом *заробљене*. И иначе устаници свуда побеђују.

Боч, 12. јуна. „Алб. Кор.“ дознаје с арбанашке стране: Падом Берата и Фијерија *Валона* је *силно угрожена*. У најближој близини те вароши већ се бије бој.

Валона, 12. јуна. Код места Скарфиза Борши води се *жестоко бој* између арбанских устаника и владине странке.

ТЕЛЕГРАМИ

УРЕДНИШТВУ „БРАНИКА“.

Престолонаследник у Херцег-Босни.

Мостар, 13. јуна. Надвојвода-престолонаследник *Фрања Фердинанд* стигао је јуче овамо, па је отпутовао у Сарајево, где је био војнички дочекан. У 2 сата по подне почело је ратно стање маневарских трупа.

Стање у Арбанији.

— Драч утврђују. —

Драч, 13. јуна. За заповедника драчке полиције наименован је бивши градачки градоначеоник барон *Бигелебен*. (Е, сад мбрет може мирно спавати! — Ур. „Бр.“) Јучерашњи дан је употребљен за наставак радова на утврђењу Драча. Примирје је јуче продужено до данас у јутро. Како су устаници отпочели нове преговоре, положај је нејасан.

С југа Арбаније непрестано стижу вли гласови.

Будимпешта, 13. јуна. „П. Лојд“ има извештај из Беча, да тамо нема потврде италијанске вести о заробљењу Пренк Биб Доде. Сви знаци говоре за то, да је италијанска вест била лажна. Али при свем том за кнеза положај остаје озбиљан и у Европи почињу да помишљају на то, да ће се владавина кнежева ускоро ограничити само на Драч, једном речи, да ће кнежева позиција постати потпуно неодржива.

„П. Лојдов“ извештај наговештава **кнежеву абдикацију**, но у том случају би Арбанија и даље постојала, јер би контролна комисија наново преузела владу. Велесиле преговарају између себе, да створи арбанашку војску (!), ради чега би официри скадарског гарнизона као инструктори образовали арбанску момчад по европским методама. Но није истинита вест, да су већ послати аустро-угарски инструкцијони официри у Арбанију, а ни вест о намераваном одашиљању европских трупа у Арбанију.

Рим, 13. јуна. Овде нема сигурне потврде, да је *Пренк Биб Дода* заробљен Само „Il Corriere d' Italia“ *потврђује* ту вест и додаје, да *више од 6000 устаника иду на Драч*.

Валона, 13. јуна. Овде се грозничаво спремају за одбрану против устаника, који наступају. Владине трупе почињу пљачкати и зулумћарити, што је устанике силно огорчило.

Драч, 13. јуна. Нико не ће да ради на подизању утврђења, него војници присиљавају грађане на рад.

Питање првенства у Србији.

Београд, 13. јуна. Службени лист објављује указ, потписан од краља, који одређује, да до законског уређења питања о првенству официра при званичним приликама имају по свом чину предност пред оним грађанским функцијонарима, који имају нижи ранг. До сад су официри без обзира на свој ранг долазили иза грађанских функцијонара.

Само тако!

— Забрањена српска соколска прослава. —

Ср. Карловци, 13. јуна. Соколска слава, што беше овде заказана за 28. јуни, **забрањена** је, јер беше пријављен и долазак иноземних сокола те се је било бојати ремећења мира. (Токо то јавља Мађ. Кор. Биро. Да, али у Хрватској-Славонији владају „уставне“ прилике! — Ур. „Бр.“)

Немири у Кини.

Пекинг, 13. јуна. Војници и разбојници су јуче целу ноћ *пљачкали* и *спалили* велик део вароши.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

Готова је књига:

Основи правне теорије о држави

од Слободана Јовановића.

Друго прерађено и проширено издање.

ЦЕНА 7·— ДИНАРА.

Невесињски

С ОРЛОВСКИХ КРШЕВА

БЕОГРАД — Књижара ГЕЦЕ КОНА

1, Кнез Михајлова улица 1914

ЦЕНА 3 ДИНАРА 227 4—6

ШАНДОР СЕЧАНСКИ

СУДСКИ ПРОТОКОЛИСАНО РАСПИТИВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ И ПРИВАТНИ ИСТРАЖИВАЧ

прима поверљива истраживања, ноћна и дневна посматрања ради открића лијезона у купатилима. За свашта набавља тачне податке и обавештај. Телеграфска адреса: **Сечански, Мокрин**. 120 66—

Продаја радње.

Ради породичних околности рад сам да продам своју добро идућу мануфактурну и мешовиту трговину.

За услове ваља се обратити на власника

Лазара Радованчева,
у Бавништу.

3-3 256

Улоге на штедњу

прима

Савска Банка

БЕОГРАД—САВА 258 2-100

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6 од сто интереса годишње по погодби и више.

ЛЕКОВИТО КУПАТИЛО У МЕЛЕНЦИМА „Русанда“

(Торонталска жупанија) — у Јужној Угарској.

Отворено је од 1. (14.) маја до 1. (14.) септембра сваке године. Специјално лечи: **Севотину, хроничну ревму, скрофулу** у свима њеним облицима и појавама. **Кожне болести**, које нису биле у стању никакове лековите масти излечити, — нарочито Psoriasis и Prurigo. Код женских **неуредан крвоток** и живчане болести. Сигуран успех у лечењу **костобоље**. Caries, Necrosis-а, у коме премашује најчувенија интернацијонална купатила. **Са успехом** лечи **застарели луес**. — Станови се састоје из четири модерна **хотела са 74 собе, курсалон, кафана, изврсна кухиња, добра музика, цветни парк**, са удобним клупама, — **гласовир, куглана, билиард** стоји на раположењу купалишним гостима. — Ближа извешћа и проспекте на захтев и бесплатно шаље **управа купатила „Русанде“**. 143 54—100

Перинум

једино домаће средство противу свих врста назеба, реуматизма, прави борови сок, а српски је производ, који надмашује све досадање назване францбрандвајне.

Срби трговци, апотекари, узмите у вашој радњи овај **чисто српски производ**, који се само вама даје, а под гаранцијом за успешно дејство, што доказују и многобројне захвалнице од којих неколико сљедују:

Београд, 7. децембра 1913.

Поштовани Господине.

Дуго година патила сам од јаке главобоље. Препоручили су ми ваш лек „Перуним“ и после краће употребе осећам да ме глава ретко боле, а и кад је добијем, чим наквасим главу „Перинумом“ болест главе умине.

Свакоме искрено препоручујем ваш лек и саветујем да га свака кућа набави.

С поштовањем

Љубица Лазаревић
учитељка у пензији.

Господину контролору

Грчићу

Београд.

Лек који сте ми препоручили употребио сам на своју децу и жену и одлично је дејствовао за које вама веома благодарим.

Ниш, 27. јануара 1914.

С поштовањем Ваш млађи

Драгутин Спиридоновић
влаковођа.

Цена је великој боци К 2·— а малој К 1·20. Где нема у трговини, апотеци, онде шаље **Творница Перинума** и директно на појединца са доплатом; а код поруџбине од Кр. 10·— франко.

Перинум се добија у свакој српској трговини и апотеци.

39— 189

ТВОРНИЦА ПЕРИНУМА

Браће Поповића, Земун.

Слано купатило у Старом Сланкамену

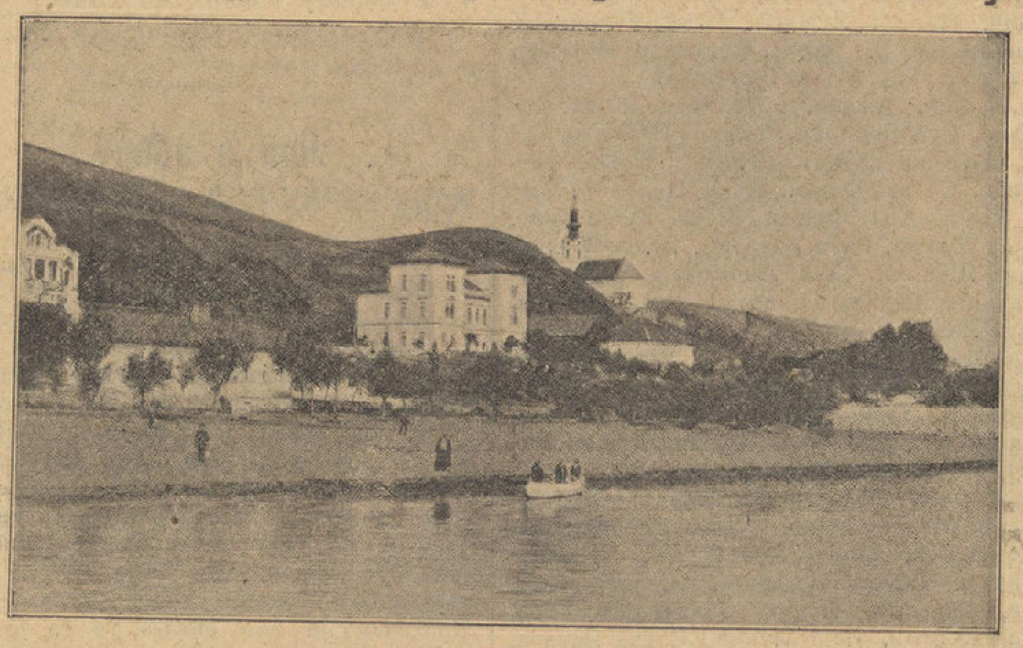

отворено од 1. маја до 1. октобра

Сланача специјално лечи: ревматизам зглобова и мишића; ексудативно запаљење у трбушној дупљи, материце и јајницима; све врсте катаралних запаљења малокрвност, бледуњавост и шкрофулозу свију облика; жигове и севотине; извесне врсте кожних болести.

Купатило има 60 елегантно намештених соба са ценом од 1 до 6 Круна.

Лепу пространу новосаграђену рестаурацију са добрим јелима и пићем, сталну музику која трипут дневно свира.

Ближа извешћа и проспекте бесплатно даје:

54 85 100 **Штедионица у Ст. Пазови.**

Власник и издавалац: Деоничарско друштво Браник. Електрична Штампарија д. д. Браника у Н. Саду.